

Lorena DOMOCOȘ

ANOTIMPURI BRAȘOVENE

Brașovul, pentru Ștefan Baciu, a reprezentat TINEREȚEA. Aici s-a născut, aici a mers la Școala primară mixtă „Andrei Mureșanu“ și tot aici a fost „șagunist“, perioadă pe care o descrie cu atâta drag și umor în bogatele sale amintiri. La doar 16 ani a scris *Poemele Poetului Tânăr*, volum premiat cu „Premiul Fundațiilor Regale“, comisia de premiere fiind compusă din prestigioși oameni de cultură ai vremii: Mircea Vulcănescu – președinte, Tudor Vianu, Mircea Eliade, Perpessicius, Mihai Sebastian, Dr. Ion Cantacuzino – membri, și Isaiia Răcăciun – secretar. Încă o recompensare pentru același volum a fost „Premiul Societății Scriitorilor Români“. După doi ani Ștefan Baciu a plecat din Brașov la facultate, pentru a reveni doar sporadic, în vacanțe, iar apoi a plecat din țară, pentru a nu mai reveni niciodată.

Amintirile tinereții brașovene l-au însoțit de-a lungul continentelor și țărilor pe care le-a străbătut și care l-au susținut întreaga sa viață. Citează chiar el, la un moment dat, pe Ion Barbu: „E cu puțință ca tinerețea atât de plină de visuri, atât de risipitoare cu sine însăși, să fi trecut pentru totdeauna?“ Pentru Ștefan Baciu tinerețea și amintirile din Brașov nu „au trecut“ niciodată.

Tocmai de aceea, găsind această poezie despre care scriem acum, printre vechi hârtii ale lui Aurel A. Mureșianu, ni s-a părut potrivit a o publica în revista „Țara Bârsei“, a cărei serie veche era bine cunoscută și iubită de tânărul poet al acelor timpuri, Ștefan Baciu.

Iată versurile:

AN

- VARA: Ca un motan la soare ziua toarce
Pădurea se desghioacă lângă gârlă,
Și câte-odată soarele se-ntoarce
Să scalde-n aur puii de șopârlă.
- TOAMNA: Pe deal cad frunze ca-ntr-o poezie
Aceași gârlă curge către sud,
Și-n umbre care-n seară întârzie
Tristețea ca pe-o goarnă o aud.
- IARNA: Teoreme noi pe lac
Pitagora desleagă patinând
Un opt, un trei, mari cercuri se desfac
Și Johann Strauss privește fluierând.
- PRIMĂVARA: În fiecare tufă e un gnom
C-o bidinea mustind de verde
Și-n fiecare creangă e un om;
Sub bucuria rodului se pierde.

Este de necontestat faptul că cele patru anotimpuri sunt cele pe care poetul le cunoștea de la Brașov. Așa cum sunt „pictate“ în cuvinte în fiecare dintre cele patru strofe, anotimpurile pot fi întâlnite doar în „orașul de la poalele Tâmppei“, acolo unde Ștefan Baciuc a copilărit și și-a petrecut o parte a tinereții. Să nu uităm că a locuit chiar „la poalele Tâmppei“, acolo unde acum se află secția literară a Muzeului memorial „Casa Mureșenilor“, secție ce poartă numele „Casa Baciuc“.

Voi încerca să identific oarecum locurile marcate în fiecare din strofele poeziei.

Vara: Gârla pomenită este un fir subțirel ce coboară de la Pietrele lui Solomon, trece pe După Ziduri și străbate apoi, la vale, orașul spre strada Lungă și cea De Mijloc, fiind azi – bineînțeles – în mare parte acoperită. Pădurea de lângă gâră este cea care mărginește drumul ce coboară prin Șchei, dar și dealul Warthe. Grațioasele șopârle, din nefericire, azi nu mai pot fi remarcate.

Toamna: În același spațiu se desfășoară și acest anotimp. Căderea frunzelor în parcul din fața Liceului „Andrei Șaguna“ și apoi și pe După Ziduri, cu tot coloritul lor minunat, nu pot aduce decât melancolie în sufletul tânărului poet.

Iarna: Pentru copii, pentru tineri, ce poate fi mai minunat decât iarna, la Brașov. Iarna cea cu aer pur și înțepător, cu munții albi din jurul orașului, unde brazii uriași sunt toți Pomi de Crăciun. Pe sub Tâmpa, în spatele Casei Baciuc, era terenul de patinaj de a cărui frumoasă și sugestivă descriere avem parte în această strofă, cu vesela notă a fluieratului lui Johann Strauss privind patinatorii.

Primăvara: La Brașov, acest anotimp este o izbucnire luxuriantă a vieții, așa că nu-i de mirare că poetul vede tinerețe omenească în fiecare ram înflorit.

Este de remarcat faptul că poetul începe poezia cu „Vara“, care-i dă o stare de liniște și calm, și sfârșește cu „Primăvara“ într-o notă cât se poate de optimistă.

Cele patru anotimpuri, la fel ca muzica lui Vivaldi, sunt strânse așa de bine sub titlul *AN*. Oare care an o fi fost cel la care s-a oprit poetul? Desigur, unul dinaintea lui 1938, când a plecat din Brașov. Cum o fi ajuns poezia la Aurel A. Mureșianu nu știm, dar presupunem că tânărul Ștefan Baciuc, la o vizită pe care i-a făcut-o, i-a dat poezia. Cercetând publicațiile pe care le-am avut la îndemână, această tinerească producție nu se află nicăieri. Probabil chiar Ștefan Baciuc a uitat de ea. Este, poate, cu atât mai interesant este să fie publicată acum, ca un omagiu adus dragostei poetului pentru Brașov.

În volumul său de amintiri *Praful de pe tobă* Ștefan Baciuc consideră „orașul de la poalele Tâmppei“ un centru de cultură unic nu numai în România, ci și în restul Europei. Aici, în Țara Bârsei, românii, sașii, ungurii, cu bogatele lor tradiții și culturi, au dat Brașovului un aer special. Aici, de la Coresi la Andrei Mureșianu, limba română a evoluat, George Barițiu și Mureșenii au scos primul ziar românesc: „Gazeta de Transilvania“. Tot de aici au pornit cele mai reprezentative cântece ale afirmării naționale: „Răsunetul“ lui Andrei Mureșianu, „Pe-al nostru steag“ al lui Andrei Bârseanu – înrudit cu Mureșenii –, „La arme“ al lui Ștefan Octavian Iosif și opereta „Crai nou“ a lui Ciprian Porumbescu.

Amintirile tinereții, dragostea și admirația pentru Brașov au făcut ca Ștefan Baciuc, oricât de departe ar fi fost, să rămână cu gândul și întreg sufletul „sub poalele Tâmppei“, la Brașov.